

Innst. 344 L

(2009–2010)

Innstilling til Stortinget fra finanskomiteen

Prop. 119 LS (2009–2010)

Innstilling fra finanskomiteen om endringer i merverdiavgiftsloven mv. (utvidet avgiftsplikt på kultur- og idrettsområdet)

Til Stortinget

1. Sammendrag

1.1 Innledning

Det er i proposisjonen lagt fram forslag om endringer i merverdiavgiftsregelverket på kultur- og idrettsområdet.

I en utredning ble det foreslått en bred utvidelse av merverdiavgiftsgrunnlaget på kultur- og idrettsområdet, se NOU 2008:7 Kultur- og idrettsutvalget – Utvidelse av merverdiavgiftsgrunnlaget på kultur- og idrettsområdet. Utredningen ble sendt på alminnelig høring 2. april 2008. Departementet mottok mange høringsinnspill. I statsbudsjettet for 2010 ble det som ledd i oppfølgingen av utvalgets arbeid, skissert en endring av merverdiavgiftsregelverket på kultur- og idrettsområdet, se avsnitt 3.2.2 i Prop. 1 S (2009–2010) Skatte-, avgifts- og tollvedtak.

På bakgrunn av bl.a. innspill i høringsrunden og senere dialog med Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (NIF) ble det skissert en mer begrenset reform på kultur- og idrettsområdet enn det utvalget foreslo. Fordi skissen avvok fra utvalgets forslag ble det varslet en ny høring før lovforslag fremmes for Stortinget. Det ble uttalt at en tok sikte på ikrafttredelse fra 1. juli 2010.

Finansdepartementet har hatt et nytt forslag på høring. Høringsinnspillene har ført til noen justeringer av forslaget. Videre har departementet kommet til at deler av forslaget ikke er aktuelt å fremme nå.

Det gjelder forslaget om merverdiavgift på betaling for trening.

På denne bakgrunn har departementet utarbeidet forslag til endringer i merverdiavgiftsloven og i Stortingets vedtak om merverdiavgift for budsjetterminen 2010. Det foreslås at endringene skal tre i kraft 1. juli 2010.

I Prop. 1 S (2009–2010) Skatte-, avgifts- og tollvedtak ble det anslått at forslaget til utvidet merverdiavgiftsgrunnlag på kultur og idrett ville gi et provenytnytap på 500 mill. kroner årlig, 250 mill. kroner påløpt og 168 mill. kroner bokført i 2010. På grunn av endringene nevnt ovenfor, vil anslått provenytnytap bli noe redusert i forhold til anslagene i Prop. 1 S (2009–2010) Skatte-, avgifts- og tollvedtak. Det anslås at forslaget i denne proposisjonen gir et provenytnytap på om lag 335 mill. kroner årlig, om lag 170 mill. kroner påløpt og om lag 110 mill. kroner bokført i 2010. Den budsjettmessige håndteringen av endringene vil skje i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2010.

1.2 Hovedinnholdet i proposisjonen

I proposisjonens kapittel 1 er det gjort rede for hovedinnholdet i proposisjonens videre kapitler.

I kapittel 2 gis det en oversikt over merverdiavgiftssystemet og det gis en forklaring av enkelte sentrale begreper. Videre gis det en kort gjennomgang av merverdiavgiftsregelverket på kultur- og idrettsområdet samt for frivillig sektor.

I kapittel 3 gis det en kort gjennomgang av EUs merverdiavgiftsdirektiv med hovedvekt på hvilke satser medlemslandene tillates å benytte samt relevante unntak for kultur- og idrettssektoren, herunder for frivillig sektor. Det gis også en kort gjennomgang av hvordan Sverige har implementert direktivet på kultur- og idrettsområdet, samt frivillig sektor, i sitt nasjonale merverdiavgiftsregelverk.

I kapittel 4 gis det en kort gjennomgang av bakgrunnen for hvorfor det ble nedsatt et utvalg som skulle vurdere merverdiavgiftsregelverket på kultur- og idrettsområdet, en kort gjennomgang av utredningen og utvalgets anbefalinger. Det gis også en beskrivelse av oppfølgingen av utvalgets utredning.

I kapittel 5 gis det en kort gjennomgang av Finansdepartementets høringsnotat av 16. februar 2010 og det gis en oversikt over hvilke høringsinstanser som har avgitt realitetsuttalelser til forslaget.

I kapittel 6 redegjøres det for departementets forslag om en utvidelse av merverdiavgiftsgrunnlaget på kulturområdet. Det foreslås en avgiftsplikt med 8 pst. for inngangspenger til museer, gallerier, fornøylesparker og opplevelsessentre. Det foreslås at unntaket for scenekunst videreføres (adgang til teater, konserter, opera mv.).

Det uttales videre at når det gjelder omvisningstjenester som guiding og lignende er det behov for noe lengre tid til å vurdere innspillene fra høringsrunden. Det uttales også at departementet vil komme tilbake til saken i forbindelse med fremleggelsen av statsbudsjettet for 2011.

Videre foreslås det at det innføres avgiftsplikt med en sats på 8 pst. ved formidling av de tjenestene på kulturområdet som nå foreslås å bli avgiftspliktige. Ved at hovedtjenestene som formidles foreslås avgiftsbelagt, er det ikke lenger avgiftsmessige grunner for å unnta formidlingen av disse tjenestene. Det foreslås fritak fra avgiftsplikt for formidlingstjenester når hovedtjenesten forbrukes i utlandet.

Fradragsrett

Museer og gallerier som oppkrever inngangspenger av de besøkende til utstillinger, samlinger mv., vil i tråd med det alminnelige regelverket kunne fradragføre inngående merverdiavgift på kostnader knyttet til utstillingene, samlingene mv., dersom vilkårene for øvrig er oppfylt.

Museer og gallerier som har gratis adgang til sine utstillinger mv. vil ikke kunne registreres i Merverdiavgiftsregisteret for denne delen av virksomheten. Dette medfører at fradragretten er avskåret for anskaffelser til bruk i utstillingsvirksomheten.

Dersom museet eller galleriet tar inngangspenger til bare enkelte avdelinger innenfor museet eller galleriet, følger det av hovedregelen om fradragrett i merverdiavgiftsloven at fradragretten er avskåret for anskaffelser til bruk i den eller de deler av museet eller galleriet hvor det er gratis adgang.

I kapittel 7 redegjøres det for departementets forslag om endringer av merverdiavgiftsregelverket på idrettsområdet.

Idrettsjenester

Det foreslås ikke nå å utvide merverdiavgiftsgrunnlaget til å omfatte tjenester i form av rett til å utøve idrett (idrettstjenester). Dermed vil adgang til treningsstudioer, golf, bowling og svømmehaller mv. fortsatt unntas. Kommersielle idrettstjenester er etter departementets syn i utgangspunktet godt egnet for forbruksbeskatning gjennom merverdiavgiftssystemet. Behovet for skjerming av frivillig sektor samt avgrensingsproblemer mot de generelle unntakene for undervisningstjenester og fast eiendom, gjør imidlertid at en innlemmelse av disse tjenestene i merverdiavgiftsregelverket ikke kan gjennomføres uten at regelverket samtidig kompliseres. Denne negative effekten må ses i sammenheng med at utvidelsen med en lav sats vil gi staten et negativt proveny.

Inngangsbilletter til idrettsarrangementer

Det foreslås å innføre avgiftsplikt med en sats på 8 pst. ved omsetning av inngangsbilletter til idrettsarrangementer. For å sikre at bare den mer profesjonelle delen av idretten med stor publikumstilstrømning og store billettinntekter blir omfattet av avgiftsplikten, foreslås det at avgiftsplikten skal omfatte aktørene i de to øverste divisjonene i fotball for menn og øverste divisjon i ishockey for menn samt aktører som gjennomgående har minst 3 mill. kroner i billettinntekter i løpet av en 12 måneders periode.

Omsetning av tjenester i form av adgang til enkeltstående idrettsarrangementer, foreslås som hovedregel unntatt.

Det foreslås å innsnevre unntaket for medlemskontingenter slik at det ikke skal omfatte rett til å overvære idrettsarrangementer. Endringen er avgiftsteknisk begrunnet. Departementet legger til grunn at det kun unntaksvis vil være samme subjekt som omsetter tjenester som gir noen rett til å overvære idrettsarrangementer og som oppkrever medlemskontingent. Departementet antar derfor at endringen vil få et snevert virkeområde.

Utleie av fast eiendom er i utgangspunktet ikke omfattet av merverdiavgiftsloven. Fordi en rekke idrettsanlegg også omfatter losjer, møtelokaler mv. som benyttes til møter, kurs og konferanser mv., foreslår departementet at slik utleie skal omfattes av avgiftsplikten med redusert sats. Endringen medfører en administrativ forenkling.

Videre foreslås det i likhet med formidling på kulturområdet å innføre avgiftsplikt med en sats på 8 pst. ved formidling av adgang til å overvære idrettsarrangementer. Ved at hovedtjenesten som formidles foreslås avgiftsbelagt, er det ikke lenger avgiftsmessige grunner for å unnta formidlingen av denne tjenesten. Det foreslås som hovedregel fritak fra avgiftsplikt for formidlingstjenester når hovedtjenesten forbrukes i utlandet.

Retten til å benytte idrettsutøvere

Formidling av rett til å benytte idrettsutøvere er avgiftspliktig (spilleragenter). Når det gjelder omsetning og utleie av retten til å benytte idrettsutøvere, er det imidlertid lagt til grunn at slik omsetning ikke er avgiftspliktig. Departementet anser at rettsoppfatningen om at omsetning og utleie av retten til å benytte idrettsutøvere ikke er avgiftspliktig, ikke har forankring i loven.

Finansdepartementet anser at det er behov for en klargjøring i loven. Departementet foreslår derfor en presisering av at omsetning og utleie av retten til å benytte idrettsutøvere er avgiftspliktig med en sats på 25 pst.

Det foreslås at den frivillige delen av idretten skjermes. Med den frivillige delen av idretten menes lag og foreninger mv. hvor den frivillige innsatsen må utgjøre 80 pst. eller mer av grunnlaget for det totale tilbudet. Departementet antar at det i hovedsak vil si den kretsen som i dagligtale omtales som idrettslag. Departementet antar at idrettslag kun unntaksvis har omsetning av slike rettigheter i en grad som gjør at det generelle vilkåret til næring vil være oppfylt. Departementet legger derfor til grunn at forslaget vil få et snevert virkeområde.

I kapittel 8 gis det en omtale av Finansdepartementets vurderinger knyttet til Norges forpliktelser etter statsstøtteregulverket i EØS-avtalen.

I kapitlene 9 og 10 gis det en nærmere redegjørelse for de økonomiske og administrative konsekvensene som følge av forslagene. Det totale provenytapet for staten anslås til om lag 335 mill. kroner årlig.

I kapittel 11 gis det en drøftelse knyttet til spørsmålet om overgangsordninger. Det foreslås ingen overgangsordninger når det gjelder fradragsrett for inngående merverdiavgift. Det foreslås imidlertid at det ikke skal kreves betaling eller etterfakturering av utgående merverdiavgift for billetter, sesongkort, årskort og lignende som gjelder for perioden fra og med 1. juli til og med 31. desember 2010 og som er solgt før lovvedtaket treffes.

I kapittel 12 gis det en oversikt over lovtekniske endringer som følger av at henvisninger til de berørte bestemmelsene i forslaget, må endres.

Kapittel 13 inneholder merknader til de enkelte bestemmelsene i lovforslaget.

For en nærmere omtale vises det til Prop. 119 LS (2009–2010).

1.3 Økonomiske konsekvenser

1.3.1 Generelt

En utvidelse av merverdiavgiftsplikten til å omfatte kultur- og idrettsområdet får økonomiske konsekvenser for flere aktører. Innenfor kultur- og fritidsområdet er det i hovedsak museer, fornøyles-

parker og opplevelsessentre som vil bli omfattet av den utvidede avgiftsplikten. Innenfor idrettssektoren vil det i hovedsak være arrangører av idrettsarrangementer med høye billettinntekter som vil bli omfattet av den utvidede avgiftsplikten.

Det foreslås avgiftsplikt for adgang til idrettsarrangementer for de aktørene som har størst publikumstilstrømning. Dette er de to øverste divisjonene i fotball for menn og den øverste divisjonen i ishockey for menn. Andre lagidretter har gjennomgående lavere publikumstilstrømning og foreslås ikke omfattet. Samtidig foreslås det at alle aktører med over 3 mill. kroner i årlige billettinntekter fra idrettsarrangement blir omfattet av den utvidede avgiftsplikten. Dette sikrer at arrangementer med stor publikumstilstrømning også utenfor divisjonssystemet omfattes av avgiftsplikt, se Prop. 119 LS (2009–2010) avsnitt 7.2.3.3. Med avgrensningene unngår en i stor grad at ulike lag i samme divisjon behandles forskjellig, slik en del høringsinstanser pekte på. Avgrensningen innebærer at alle lagene i Tippeligaen, Adeccoligaen og eliteserien i ishockey for menn blir avgiftspliktige. Noen årlige idrettsarrangementer for eliteutøvere kan ha tilstrekkelig store billettinntekter til å bli omfattet av den utvidede avgiftsplikten. I tillegg vil enkelte særforbund kunne ha billettinntekter over registreringsgrensen fra arrangementer.

De fleste av aktørene som vil bli omfattet av den utvidede avgiftsplikten, vil komme godt ut. Samlet sett vil alle sektorer få en positiv økonomisk effekt av endringen. Fordi de enkelte aktørene vil være i noe ulik økonomisk situasjon vil ikke gjennomsnittsanslaget være representativt for alle. I tabell 9.1 i Prop. 119 LS (2009–2010) er det gitt en oversikt over anslått provenytap for staten fra de ulike sektorene. Provenytapet for staten motsvares av en tilsvarende gevinst for virksomhetene og/eller deres kunder. I tabellen oppgis helårsvirkningen av endringen. Ved en innføring av avgiftsplikt fra 1. juli 2010 vil gevinsten i 2010 for sektorene være om lag halvparten av helårsvirkningen.

Tabell 9.1 i proposisjonen viser anslag over totale inntekter og utgifter for de ulike sektorene. Tabellen viser også anslag på inntekter som vil bli merverdiavgiftsbelagt og kostnader og investeringer som kan fradragsføres ved innføring av utvidet merverdiavgiftsplikt. Anslag over hvor store endringer sektorene vil få i utgående og inngående merverdiavgift framgår også av tabellen. Tallene for utgående merverdiavgift øker som følge av 8 pst. merverdiavgift på vederlaget for de tjenestene som blir avgiftspliktige. Tallene for inngående merverdiavgift øker fordi det blir gitt fradrag for merverdiavgift som etter gjeldende regelverk ikke er fradragsberettiget. Anskaffelsene til disse sektorene er belagt med både alminnelig merverdiavgiftssats på 25 pst. og reduserte

merverdiavgiftssatser. Samlede provenykonsekvenser for staten fremkommer ved å summere endringene i utgående merverdiavgift og endringene i inngående merverdiavgift. Negative provenyeffekter for staten tilsvarer en gevinst for sektorene. Kolonnen «Pst. av totale inntekter» viser størrelsen på gevinsten for sektorene, målt i prosent av de totale inntektene. Tabellen viser eksempelvis at museene samlet sett vil få en gevinst på om lag 235 mill. kroner årlig, noe som tilsvarer om lag 6 pst. av de totale inntektene.

Det totale provenytapet av de endringene som foreslås, anslås til om lag 335 mill. kroner årlig. Dette tilsvarer et provenytap på om lag 170 mill. kroner påløpt og om lag 110 mill. kroner bokført i 2010, ved innføring fra 1. juli 2010. I forhold til anslaget som ble lagt fram i Prop. 1 S (2009–2010) Skatte-, avgifts- og tollvedtak tilsvarer dette en nedjustering av provenytapet på 80 mill. kroner påløpt og 58 mill. kroner bokført.

Tabell 9.1 i Prop. 119 LS (2009–2010) er beregnet på grunnlag av data innsamlet av Kulturmomsutvalget i arbeidet med NOU 2008:7 Kulturmomsutvalget – Utvidelse av merverdiavgiftsgrunnlaget på kultur- og idrettsområdet. Utvalget samlet inn data fra regnskapsåret 2006. Disse dataene er framskrevet til 2010 bl.a. ved hjelp av indekser for pris- og konsumvekst. For museene som får støtte av Kulturdepartementet er det for framskrivningen til 2010 lagt til grunn tall fra St.meld. nr. 49 (2008–2009) Framtidens museum. I meldingen er det oppgitt vekst i ulike inntekts- og kostnadskategorier for perioden 2005–2008 for museer som får støtte av Kulturdepartementet. Den årlige veksten for denne perioden er lagt til grunn for framskrivningen fra 2006 til 2010. Alle tallene i tabellen er også justert for endringer i forslaget i forhold til utvalgets anbefalinger, samt enkelte andre justeringer. Det kan her nevnes at det for museer som får støtte av Kulturdepartementet er gjort en mindre nedjustering av provenyanslaget. Nedjusteringen er basert på en nærmere gjennomgang av provenyanslagene fra Kulturmomsutvalget. Gjennomgangen er utført av Deloitte på oppdrag av Kulturdepartementet.

I høringsuttalelsene har det kommet fram at det anslåtte inntektstapet for staten knyttet til innføring av merverdiavgift på billettinntekter for museene kan være overvurdert, se avsnitt 6.2.2 i proposisjonen. Norges museumsforbund mener at de økonomiske beregningene i høringsnotatet, som viser at museene samlet vil få en årlig økonomisk gevinst på 245 mill. kroner, er for høye. Norges museumsforbund viser i denne sammenheng bl.a. til en tidligere beregning foretatt av PricewaterhouseCoopers, som ifølge forbundet gir mer sikre anslag. Departementet har vurdert anslagene i denne rapporten og finner ikke på

denne bakgrunn grunnlag for å nedjustere provenyanslagene fra høringsnotatet.

Norges museumsforbund viser også til høringsuttalelser fra Norsk Folkemuseum og Maihaugen. Disse museene har foretatt beregninger av konsekvensene av forslagene i høringsnotatet for sine egne virksomheter. Norsk folkemuseum har beregnet et provenytap for staten på om lag 3 mill. kroner. Beregninger fra Kulturdepartementet, foretatt av Deloitte, viste et provenytap på om lag 9,4 mill. kroner i 2006. Norsk Folkemuseum viser til at tallet i 2006 kan være spesielt høyt på grunn unormalt høye prosjektkostnader. Maihaugen har foretatt tilsvarende beregninger basert på regnskapstallene for 2008. Beregningene viser et provenytap for staten på om lag 1,7 mill. kroner, mot Kulturdepartementets beregninger på om lag 3,6 mill. kroner i 2006. På bakgrunn av at Norsk Folkemuseum og Maihaugen finner at deres bidrag til provenytap for staten er betydelig mindre enn beregningene foretatt av Kulturdepartementet, mener Finansdepartementet det er grunnlag for å nedjustere det beregnede provenytapet i høringsnotatet. Avviket mellom museenes og Kulturdepartementets beregninger er om lag 8,3 mill. kroner. Provenytapet for staten knyttet til utvidet merverdiavgiftsplikt for museene nedjusteres derfor fra om lag 245 mill. kroner til om lag 235 mill. kroner årlig.

I likhet med antagelsene som ble lagt til grunn av Kulturmomsutvalget, er det i proposisjonens tabell 9.1 antatt at prisene som betales av konsumentene ikke endres ved innføring av en redusert merverdiavgiftssats på 8 pst. Hvis prisene ikke endres når avgiftsbelastningen reduseres, vil det medføre en økonomisk gevinst for gjennomsnittsaktoeren. Alternativt kan aktørene tilpasse seg slik at den økonomiske situasjonen er uendret, mens prisene på tjenestene går ned.

1.3.2 Idrettsanlegg

Det ble i skissen til utvidelsen av merverdiavgiftsgrunnlaget på kultur- og idrettsområdet i Prop. 1 S (2009–2010) Skatte-, avgifts- og tollvedtak, omtalt at mange idrettslag, som har store anleggskostnader, ønsker fradragsrett for inngående merverdiavgift. Det ble uttalt at en slik fradragsrett vil følge av en avgiftsplikt og det ble skissert at en nærliggende løsning kunne være å tillate en ordning med frivillig registrering. En slik frivillig registreringsordning ville innebære en merverdiavgiftsplikt med 8 pst. for de nye avgiftspliktige tjenestene og tilhørende fradragsrett.

Det bokførte provenytapet ble i høringsnotatet anslått til å bli redusert med om lag 50 mill. kroner i 2010, som følge av at det ikke innføres en frivillig registreringsordning fra 1. juli 2010. Reduksjonen i provenytapet skyldes hovedsakelig at idrettslagene

ikke kan la seg frivillig registrere og dermed ikke få fradrag for inngående merverdiavgift på driftskostnader og investeringer. Regjeringen har offentliggjort at det tas sikte på å foreslå en varig og rammestyrtd moms kompensasjonsordning for anleggsinvesteringer i regi av idrettslag, se omtale i Prop. 119 LS (2009–2010) avsnitt 7.2.3.3. Det ble offentliggjort at ordningen vil gjelde allerede fra 1. januar 2010. Regjeringen vil komme tilbake til saken i revidert nasjonalbudsjett for 2010. Det vises i denne forbindelse også til de økte bevilgningene på Kulturdepartementets budsjett til moms kompensasjon for frivillig sektor. Innenfor denne ordningen vil idrettslagene kunne søke moms kompensasjon for driftskostnader.

1.4 Administrative konsekvenser

1.4.1 For avgiftssubjektene

Utvidelsen av merverdiavgiftsplikten i tråd med forslaget antas ikke å få store administrative kostnader for de avgiftspliktige. En stor andel av de aktørene som omfattes av utvidet avgiftsplikt vil allerede være registrert for deler av sin virksomhet i Merverdiavgiftsregisteret. En utvidet avgiftsplikt vil i slike tilfeller ikke medføre vesentlig økte administrative byrder. For mange av dem som allerede er delvis avgiftspliktige vil de administrative byrdene derimot kunne bli noe redusert, ved at avgiftsplikten blir utvidet og man vil i mindre grad være avhengig av å ta stilling til om de enkelte anskaffelsene inngår i den avgiftspliktige eller avgiftsunntatte del av virksomheten. Flere av de nye avgiftspliktige virksomhetene må antas i stor grad å benytte elektroniske systemer i regnskapsføringen, og en utvidelse av avgiftsplikten vil nødvendigvis gjøre kun mindre tilpasninger.

1.4.2 For skatteetaten

I regjeringens skisse til reform som ble presentert i statsbudsjettet for 2010, ble det lagt til grunn et anslag på administrative kostnader for skatteetaten tilsvarende 8 mill. kroner årlig. Denne skissen inkluderte muligheten for en ordning med frivillig registrering i Merverdiavgiftsregisteret for idrettslag. Etter bl.a. en dialog med idretten har departementet valgt å gå bort fra en slik ordning, se omtalen i proposisjonens avsnitt 7.2.3.3. I stedet legges det opp til en ny og varig, rammestyrtd ordning med moms kompensasjon for anleggsinvesteringer i regi av idrettslag under Kulturdepartementets budsjett.

I skissen var det videre lagt opp til at avgiftsplikten skulle omfatte kommersielle idrettstjenester. Denne delen av forslaget er nå bortfalt.

Forslaget som legges fram i denne proposisjonen antas å medføre ubetydelige administrative merkostnader for skatteetaten.

1.5 Iverksettelse og overgangsordninger

Regjeringen varslet i Prop. 1 S (2009–2010) Skatte-, avgifts- og tollvedtak avsnitt 3.2.2 at det tas sikte på å fremme en proposisjon for Stortinget slik at endringen av merverdiavgiftsregelverket kan tre i kraft 1. juli 2010.

Endringen av merverdiavgiftsregelverket vil bl.a. medføre at flere næringsdrivende får utvidet fradragsrett for inngående merverdiavgift på anskaffelser til den avgiftspliktige delen av virksomheten. En rekke høringsinstanser har uttalt at de mener det bør innrømmes fradragsrett for inngående merverdiavgift fra 1. januar 2010. Med unntak av innspill knyttet til omvisningstjenester, er det ingen som har hatt merknader til iverksettelsestidspunktet.

Det er nødvendig bl.a. av hensyn til de avgiftspliktige at det går en viss tid fra endringer varsles og vedtas i Stortinget og til de iverksettes. En ulempe ved iverksettelse noe tid etter at forslaget er varslet, er imidlertid at det kan medføre tilpasninger ved at flere aktører avventer større investeringer inntil merverdiavgiftsplikten og fradragsretten inntreffer. Aktører som ikke utsetter eller ikke har mulighet til å utsette investeringene, vil måtte ta med merverdiavgiften i kostnadsgrunnlaget for investeringene.

Dette kan reise spørsmål om overgangsordninger. Enhver overgangsordning reiser imidlertid en rekke prinsipielle og praktiske spørsmål, bl.a. om hvilke typer investeringer som eventuelt bør omfattes. En overgangsordning vil nær sagt uansett hvordan den utformes gi de aktørene som vil kunne dra nytte av overgangsordningen konkurransefordeler sammenliknet med aktører som faller utenfor en slik ordning. I dette tilfellet er det dessuten svært kort tid mellom tidspunktet for når proposisjonen legges fram for Stortinget og tidspunktet for ikrafttredelse.

Etter departementets vurdering er behovet og eventuelle gevinster av å etablere en overgangsordning samlet sett små. Departementet viser også til at det ikke ble etablert overgangsordninger i forbindelse med merverdiavgiftsreformen i 2001 da det ble innført generell merverdiavgiftsplikt ved omsetning av tjenester.

Konsekvensene av å ikke innføre en overgangsordning er bl.a. at inngående merverdiavgift for anskaffelser mv. foretatt før lovendringens ikrafttredelse ikke gir rett til justering av inngående merverdiavgift, jf. merverdiavgiftsloven § 9-2 første ledd annet punktum.

Det foreslås imidlertid at det ikke skal kreves betaling eller etterfakturering av utgående merverdiavgift for billetter, sesongkort, årskort, medlemskontingenter o.l. som gjelder for perioden fra og med 1. juli til og med 31. desember 2010 og som er solgt før lovvedtaket treffes. Det vises til forslag til overgangsbe-

stemmelse til merverdiavgiftsloven § 3-7 første ledd, § 3-8 første ledd og § 3-13 første ledd.

2. Finanskomiteens merknader

2.1 Innledning

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Thomas Breen, Gunvor Eldegard, Irene Johansen, Gerd Janne Kristoffersen, lederen Torgeir Micaelsen, Torfinn Opheim og Dag Ole Teigen, fra Fremskrittspartiet, Ulf Leirstein, Jørund Rytman, Kenneth Svendsen og Christian Tybring-Gjedde, fra Høyre, Gunnar Gundersen, Arve Kambe og Jan Tore Sanner, fra Sosialistisk Venstreparti, Inga Marte Thorkildsen, fra Senterpartiet, Per Olaf Lundteigen, fra Kristelig Folkeparti, Hans Olav Syversen, og fra Venstre, Borghild Tenden, viser til at regjeringens vurderinger og forslag er nærmere omtalt i Prop. 119 LS (2009–2010).

Komiteen viser videre til at forslag til lovendringer (A) behandles i denne innstillingen. Forslag til endringer i Stortingets vedtak om merverdiavgift for budsjetterminen 2010 (B) er inntatt i Innst. 350 S (2009–2010).

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Venstre vil understreke viktigheten av gode og forutsigbare rammer, for å sikre et mest mulig levende kultur- og idrettsliv. Disse medlemmer er av den oppfatning at regjeringens proposisjon innebærer en unødvendig komplisering av systemet, som også bidrar til å gi dårligere rammevilkår for sektoren. Disse medlemmer er videre av den oppfatning at kultur- og idrettssektoren vil være bedre tjent med et mer forutsigbart og strømlinjeformet system, og mener Stortinget bør få seg forelagt en helt ny sak før det gjøres endringer på feltet.

2.2 Generelle betraktninger

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at det i proposisjonen foreslås å utvide merverdiavgiftssystemet gjennom å innføre merverdiavgiftsplikt med lav sats på kultur- og idrettsområdet fra 1. juli 2010, og at forslaget sett under ett er anslått å gi de aktørene som blir omfattet, en samlet årlig økonomisk gevinst på 335 mill. kroner på grunn av fradragsretten.

Flertallet viser til at merverdiavgift (moms) er innført i over 150 land. I Norge ble momsinntektene anslått til rundt 190 mrd. kroner i 2010. Merverdi-

avgiften utgjør dermed en viktig del av finansieringen av velferdsordningene.

Flertallet mener at det generelt er ønskelig med et bredest mulig grunnlag for merverdiavgiftens virkeområde, blant annet av hensyn til at de administrative kostnadene skal være lavest mulig både for skattemyndighetene og -subjektene. Flertallet viser til at merverdiavgiften i størst mulig grad skal være konkurransenøytral og at registrerte avgiftssubjekter har rett til fradrag for inngående merverdiavgift.

Flertallet viser til at det ble varslet en gjennomgang av merverdiavgift på kulturområdet i forbindelse med 2006-budsjettet. Regjeringen Bondevik II la fram forslaget, som ikke ble endret av regjeringen Stoltenberg II etter regjeringsskiftet høsten 2005. Av Kulturmomsubvalgets mandat framgår det at det er merverdiavgift på færre tjenester i Norge enn i EU-landene, at det er omfattende unntak fra avgiftsplikten innen kultur- og idrettsområdet, og at dette har resultert i et komplisert og lite forutsigbart regelverk. Kulturmomsubvalget foreslo i 2008 en bred utvidelse av avgiftsgrunnlaget innen kultur- og idrettsområdet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Venstre mener at samlede merverdiavgiftsutgifter for frivillig sektor vil være helt avhengig av hvordan sektoren defineres, og kunnskapsgrunnlaget i dag er ikke tilstrekkelig presist til at det er forsvarlig å operere med et pålitelig anslag.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ser dessuten at hele frivillighets-Norge er samlet i sitt krav om at fritak for merverdiavgift er en bedre ordning enn direkte tilskudd.

Disse medlemmer vil påpeke at regjeringens fremlegg er vesentlig mindre omfattende enn det Kulturmomsubvalget foreslo. Dette er uheldig, ettersom dette er noe det brede lag av Kultur-, Idretts- og Frivillighets-Norge for øvrig har etterspurt helt siden merverdiavgiftsreformen ble innført.

Disse medlemmer er klar over at føring av merverdiavgift kan være en belastning for en liten organisasjon. Disse medlemmer mener derfor en ordning med mulighet for denne typen organisasjoner bør være frivillig, slik at den enkelte organisasjon selv kan vurdere hva som er hensiktsmessig ut fra størrelse og omfang.

Disse medlemmer tar avstand fra at regjeringen i det hele tatt skal kreve inn skatt i form av merverdiavgift av frivillig virksomhet til finansiering av sitt sosialdemokratiske prosjekt, og mener derfor satsen for utgående merverdiavgift må settes til null (fritak).

Dette vil innebære et merverdiavgiftsfritak for kultur, idrett og frivillighet for øvrig, men med fradrag for inngående merverdiavgift ved innkjøp av varer og tjenester. Merverdiavgiftssatsen ved innkjøp er normalt 25 pst., men er lavere for noen vare- og tjenestetypene. Disse medlemmer viser til at dette blir en tilsvarende ordning som man har innen merverdiavgiftsregelverket for bokhandlervirksomhet i dag.

En ordning med nullsats vil også gjøre det enklere for kultur og idrett ved at man ikke må fakturere merverdiavgift ved utgående salg. En nullsats vil legge til rette for et lavere prisnivå på slike aktiviteter. I tillegg vil fradrag for inngående merverdiavgift bidra til betydelig senking av kostnadsnivået for slike aktører.

Disse medlemmer mener regjeringens forslag ikke i tilstrekkelig grad vil bidra til bedre rammebetingelser for idrett, kultur og frivillighet. Disse medlemmer viser til sitt forslag om nullsats på merverdiavgift for frivillige lag og organisasjoner i forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet for 2010. Disse medlemmer går på denne bakgrunn imot regjeringens forslag.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en ny sak om å innlemme idretts- og kulturvirksomheter, samt øvrige frivillige lag og organisasjoner, i merverdiavgiftssystemet, slik at disse får en sats på null for utgående fakturering og fullt fradrag (normalt 25 pst.) for inngående fakturaer.»

Komiteens medlem fra Venstre mener likevel at regjeringens forslag til endringer på området i stort kan aksepteres, men er uenig på to sentrale punkter. For det første mener dette medlem at det fortsatt skal være mulig for museer, gallerier, fornøylesparker og opplevelsessentra som i dag tilbyr gratis adgang, å fortsette med dette og samtidig være en del av det nye merverdiavgiftsregimet for sektoren. For det andre går dette medlem imot forslaget om å innføre lav mva.-sats på billetter for fotball og ishockey. Dette medlem finner denne grensdragning søkt og mener at konsekvensene kun blir dyrere billetter og større administrative byrder for de få klubbene/lagene dette gjelder.

Dette medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge fram en ny sak om å innlemme idretts- og kulturvirksomheter, samt øvrige frivillige lag og organisasjoner, i merverdiavgiftssystemet. Det nye forslaget må utformes slik at all idrett blir unntatt moms på billettsalg, kjøp, utleie

og salg av spillere og at det for museer, gallerier, fornøylesparker og opplevelsessentra må være mulig å ha gratis inngang, men allikevel komme inn i det nye merverdiavgiftssystemet.»

2.3 Forslag om utvidelse av merverdiavgiftsplikten på kulturområdet

2.3.1 Adgang til utstillinger i museer og gallerier

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, merker seg at departementet foreslår en lav sats på 8 pst. for adgang til museer og gallerier. I dag har de fleste museer avgiftspliktig omsetning, f.eks. på kioskvirksomhet, og siden det ikke er merverdiavgift på adgangen, må museene dele opp regnskapene. En utvidelse av momsplikten vil dermed bidra til at de museer som krever inngangspenger, i større grad kan drive innenfor momsregelverket. På grunn av fradragsretten for inngående moms vil museene samlet sett få en anslått årlig økonomisk gevinst på 235 mill. kroner. Flertallet viser til at forslaget i tillegg innebærer lettere håndtering av avgiftsplikten og færre avgrensingsproblemer, og at museene i høringsrunden er positive til forslaget.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til høringsuttalelsene som er kommet fra museer som i dag tilbyr gratis inngang for alle besøkende. Disse kan ikke registreres i Merverdiavgiftsregisteret og faller dermed ikke inn under merverdiavgiftsordningen. Disse medlemmer mener regjeringen burde vært mer løsningsorientert for disse museene ettersom gratisprinsippet har kulturpolitiske begrunnelser som har medført store økninger i besøkstallet. Disse medlemmer mener at brukerbetalning er et viktig element i finansiering også av kulturinstitusjoner, men synes regjeringen kunne kommet opp med et bedre alternativ. Disse medlemmer vil følge utviklingen nøye og vil vurdere endringer i forbindelse med nasjonalbudsjettet for 2011 dersom utviklingen går i feil retning.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at disse medlemmer går imot regjeringens forslag, og viser til disse medlemmers forslag om at regjeringen fremmer en ny sak om å innlemme frivillige lag og organisasjoner i merverdiavgiftssystemet slik at disse får en merverdiavgiftssats på null, dvs. et såkalt fritak for merverdiavgift.

Disse medlemmer viser til merknad under innstillingens kapittel 2.2.

Komiteens medlem fra Venstre viser til forslag under kap 2.2 om at det skal være mulig å videreføre gratisprinsippet og samtidig komme inn under merverdiavgiftsordningen.

2.3.2 Adgang til fornøyelsesparker og opplevelsessentre

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at også de fleste av disse aktørene allerede har avgiftspliktig omsetning, og at en utvidelse av avgiftsgrunnlaget vil innebære at flere driver innenfor regelverket, i tillegg til færre avgrensingsproblemer. Flertallet merker seg at omreisende tivolier foreslås unntatt, siden disse antas å primært konkurrere mot sirkus, og at sirkus foreslås unntatt fra momsplikten, i tråd med innspill fra Norsk Cirkus- og Tivolieierforbund.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at disse medlemmer går imot regjeringens forslag, og viser til disse medlemmers forslag om at regjeringen fremmer en ny sak om å innlemme frivillige lag og organisasjoner i merverdiavgiftssystemet slik at disse får en merverdiavgiftssats på null, dvs. et såkalt fritak for merverdiavgift.

Disse medlemmer viser til merknad under innstillingens kapittel 2.2.

2.3.3 Omvisningstjenester

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, viser til at Norges Guideforbund og andre har avgitt høringsuttalelse og går imot moms på guiding. Forslaget var ikke en del av Kulturmomsutvalgets innstilling. Flertallet støtter at det ikke innføres moms på guiding nå, men at spørsmålet utredes videre. Flertallet viser til at departementet vil komme tilbake i forbindelse med statsbudsjettet for 2011.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at disse medlemmer går imot regjeringens forslag, og viser til disse medlemmers forslag om at regjeringen fremmer en ny sak om å innlemme frivillige lag og organisasjoner i merverdiavgiftssystemet slik at disse får en merverdiavgiftssats på null, dvs. et såkalt fritak for merverdiavgift.

Disse medlemmer viser til merknad under innstillingens kapittel 2.2.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at guideyrket i Norge er relativt lite, bransjen har få investeringer, yrket er preget av sesongsvingninger og små stillinger, konkurranse fra reiseledere fra utenlandske turoperatører samt en økt fare for

svart arbeid dersom det blir et høyere prisnivå. Disse medlemmer konstaterer at regjeringen i denne omgang ikke innfører avgiftsplikt, men varsler en ny gjennomgang av denne gruppen i forbindelse med fremleggelsen av statsbudsjettet for 2011.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Lov 19. juni 2009 nr. 58 om merverdiavgift (merverdiavgiftsloven) § 3-7 første ledd første punktum skal lyde:

(1) Omsetning og formidling av tjenester i form av adgang til teater-, opera- og ballettforestillinger, konserter, sirkus, omreisende tivolier, omvisningstjenester, dansetilstelninger med levende musikk samt datatreff og lignende arrangementer som er rettet mot barn og ungdom er unntatt fra loven.»

2.3.4 Formidlingstjenester

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at det foreslås lav momssats, 8 pst., på formidlingstjenester, og at forslaget er justert etter høringsrunden. I høringsbrevet ble det foreslått alminnelig sats på 25 pst., men med lav sats blir det lik sats på formidling av f.eks. hotellovernatting og inngangsbilletter til fornøyelsesparker, som ofte formidles i tilknytning til hverandre.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at disse medlemmer går imot regjeringens forslag, og viser til disse medlemmers forslag om at regjeringen fremmer en ny sak om å innlemme frivillige lag og organisasjoner i merverdiavgiftssystemet slik at disse får en merverdiavgiftssats på null, dvs. et såkalt fritak for merverdiavgift.

Disse medlemmer viser til merknad under innstillingens kapittel 2.2.

2.4 Forslag om utvidelse av merverdiavgiftsplikten på idrettsområdet

2.4.1 Rett til å overvære idrettsarrangementer mv.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Venstre, viser til at det foreslås momsplicht for divisjonene innen lagidrett med størst publikumstilstrømning, og at dette i praksis betyr de to øverste divisjonene i fotball for menn, og den øverste divisjonen i ishockey for menn. I tillegg foreslås en beløpsgrense på 3 mill. kroner, slik at ikke enkeltklubber i lavere divisjoner skal bli avgiftspliktige. Flertallet vil understreke at alle lagene (aktørene) i de to øverste divisjonene i fotball for menn og i den øverste divisjonen i ishockey blir

omfattet av momspåskatt med lav sats 8 pst., uavhengig av ovennevnte beløpsgrense, og at dette gir en betydelig økonomisk indirekte støtte til disse. Flertallet registrerer at kjøp, utleie og salg av spillere hos dem som nå får merverdiavgiftsplikt, avgiftsbelegges med sats 25 pst.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser videre til at Stortinget har vedtatt etableringen av en ny momskompensasjon for frivillig sektor, og at regjeringen arbeider videre med sikte på en varig, rammestyrte ordning for momskompensasjon for investeringer i idrettsanlegg i regi av idrettslag. Dette flertallet støtter at en slik ordning bør gjelde fra 1. januar 2010, slik at det ikke skapes insentiver til å utsette investeringene i slike anlegg. Dette flertallet mener også at et viktig argument for en slik ordning er at den vil være enkel og ubyråkratisk.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at Norges Idrettsforbund har anslått behovet til ca. 150 mill. kroner i året for refusjon av moms på bygging av idrettsanlegg. Den nye ordningen for kompensasjon av merverdiavgift ved bygging av idrettsanlegg er en rammestyrte og søknadsbasert ordning. Det vil bli gitt kompensasjon innenfor den rammen Stortinget bevilger for det enkelte år. Dersom bevilgningen ikke rekker til full kompensasjon, vil den prosentvise avkortningen være lik for alle godkjente søkere. Tildelingen vil være et engangsbeløp på grunnlag av mottatt søknad.

Disse medlemmer viser til at mange idrettslag og foreninger har startet bygging, og mange er forventet å starte bygging i løpet av 2010. Mange vil være avhengige av mva.-refusjon for å få finansieringen helt på plass, mens andre vil være avhengig av den for å få driften til å gå rundt. Ettersom man ikke kan sende inn søknad før anlegget er ferdigstilt, vil man med regjeringens forslag til modell ikke vite hva man får i tilskudd før en god stund etter at bygget er ferdig og byggelånet skal konverteres til vanlig lån.

Hvis antall søkere da blir så mange at opprinnelig søknadssum kanskje blir halvert når utbetaling skal skje, vil mange få en utfordring. Disse medlemmer mener derfor at idrettslag må få vite om de får momsrefusjon for hele investeringen knyttet til de anleggselementer som er berettiget til tilskudd fra spillemidlene. I dag utbetales spillemidler til tilsvarende anlegg over flere år. Disse medlemmer mener derfor en tilsvarende ordning må benyttes også for momskompensasjonsordningen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Venstre vil påpeke den vanskelige situasjonen norske toppklubber i fotball og ishockey befinner seg i økonomisk. Fotball er en stor idrett i norsk sammenheng, og fokus på ishockey er også tiltagende, men økonomien har ført til store problemer for mange klubber de siste årene. Disse medlemmer mener tilgang til dyktige utøvere er et viktig ledd for å holde på, og øke, interessen for norsk toppidrett. Disse medlemmer advarer derfor om at en avgiftssats på 25 pst. for omsetning og utleie av retten til å benytte idrettsutøvere vil gi norsk toppidrett en ytterligere og vesentlig konkurranseulempe, og frykter at dette vil være ødeleggende for så vel interessen for – som kvaliteten på – disse idrettene.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at disse medlemmer går imot regjeringens forslag, og viser til disse medlemmers forslag om at regjeringen fremmer en ny sak om å innlemme frivillige lag og organisasjoner i merverdiavgiftssystemet slik at disse får en merverdiavgiftssats på null, dvs. et såkalt fritak for merverdiavgift.

Disse medlemmer viser til merknad under innstillingens kapittel 2.2.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til merknaden fra en samlet opposisjon ovenfor i dette punktet, og ber regjeringen legge dette til grunn når det endelige regelverket for ordningen utformes, og viser samtidig til Høyres alternative reviderte nasjonalbudsjett for 2010 der Høyre øker bevilgningene til dette formålet.

2.4.2 Formidlingstjenester

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at det foreslås lav momssats, 8 pst., på formidlingstjenester. På samme måte som på kulturområdet er forslaget justert etter høringsrunden. I høringsbrevet ble det foreslått alminnelig sats på 25 pst., men med lav sats blir det lik sats på formidling av f.eks. hotellovernatting og inngangsbilletter til fotballkamper, som ofte formidles i tilknytning til hverandre.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at disse medlemmer går imot regjeringens forslag, og viser til disse medlemmers forslag om at regjeringen fremmer en ny sak om å innlemme frivillige lag og organisasjoner i merverdiavgiftssystemet slik at disse får en merverdiavgiftssats på null, dvs. et såkalt fritak for merverdiavgift.

Disse medlemmer viser til merknad under innstillingens kapittel 2.2.

2.4.3 Rett til å benytte idrettsutøvere

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Venstre, viser til at det foreslås inntatt en presisering i merverdiavgiftsloven om at omsetning og utleie av retten til å benytte idrettsutøvere er avgiftspliktig med ordinær sats på 25 pst., men at det foreslås en skjerming av den frivillige delen av idretten ved slik omsetning.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre viser til at intensjonen med å innføre utvidet avgiftsplikt på kultur- og idrettsområdet er basert på et ønske om å styrke frivillige organisasjoners økonomi og selvstyre, samt å redusere byråkratiet. På idrettsområdet er svært mye av aktiviteten dagnadsbasert, og regjeringen skriver selv at det administrative arbeidet som regnskapsføring og lignende i betydelig grad utføres av personer som ikke nødvendigvis utfører denne type arbeid som sin profesjon. Merverdiavgiftsreglementet er utarbeidet for og av profesjonelle aktører, og regelverket innebærer stort ansvar og strenge plikter. Disse medlemmer mener på denne bakgrunn at regjeringens forslag om å innføre et prinsipp om at idrettslag må dokumentere ved hver momsoppgave at 80 pst. av innsatsen utføres frivillig, bryter med intensjonen i hele forslaget. Det å måtte føre timelister over enkeltmedlemmers bidrag i løpet av ett år er unødvendig byråkratiserende ettersom verdiene tilfaller det enkelte idrettslag. Disse medlemmer støtter høringsuttalelsen fra NIF om at det må være tilstrekkelig at sentralorganisasjonen dokumenterer omfanget av den samlede medlemsmassen.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget forutsetter at krav om dokumentasjon av dagnadsinnsats på verdier og tjenester som tilfaller idrettslag, tas ut av ordningen, og at det dermed blir sentralorganisasjonen som skal dokumentere omfanget av den frivillige innsatsen på vegne av den samlede medlemsmassen.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre viser også til brevet fra Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (NIF) til komiteen, datert 5. mai 2010, hvor det framgår at NIF ikke kan stille seg bak beskrivelsen i regjeringens proposisjon om at Finansdepartementet har hatt en god dialog med Kultur- og Idretts-Norge i denne saken.

Disse medlemmer deler helt NIFs beskrivelse av at regjeringens forslag har i seg elementer som medfører usikkerhet rundt de økonomiske virkningene, og som tegner til å bli et komplisert moms-

system og en betydelig mer byråkratisk hverdag for idrettens organisasjonsledd.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at disse medlemmer går imot regjeringens forslag, og viser til disse medlemmers forslag om at regjeringen fremmer en ny sak om å innlemme frivillige lag og organisasjoner i merverdiavgiftssystemet slik at disse får en merverdiavgiftssats på null, dvs. et såkalt fritak for merverdiavgift.

Disse medlemmer viser til merknad under innstillingens kapittel 2.2.

Komiteens medlem fra Venstre deler NIFs krav om likebehandling av medlemsorganisasjonene og finner forslaget om grensedragning knyttet til mva. på billetter til kun å gjelde de to øverste divisjoner for fotball, menn og ishockey, for kunstig. Dette medlem viser til at de aller fleste – høyst sannsynlig alle – av de involverte klubber og lag allerede er inne i merverdiavgiftssystemet, og at deres eneste gevinst av regjeringens forslag er a) dyrere billetter, b) dyrere spillere og c) større administrative byrder. Samlet sett fører dette til at en allerede presset økonomisk situasjon for disse klubbene blir forverret.

Dette medlem går således imot forslaget om mva. på billettsalg og kjøp, salg og utleie av spillere, jf. merknad og forslag framsatt under kapittel 2.2.

2.5 Overgangsordning

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til forslaget i proposisjonen om en overgangsordning hvor det fastsettes at det ikke skal kreves betaling eller etterfakturering av utgående merverdiavgift for billetter, sesongkort, årskort, medlemskontingenter o.l. som gjelder fra og med 1. juli til og med 31. desember 2010 og som er solgt før lovforslaget er vedtatt. Flertallet antar at praktiske hensyn for de berørte aktørene tilsier at overgangsordningen bør gjøres gjeldende for billetter, sesongkort, årskort, medlemskontingenter o.l. som gjelder fra og med 1. juli til og med 31. desember 2010 og som er solgt før 1. juli 2010. Endring antas å ha begrenset provenyvirkning.

Flertallet foreslår at romertall III i forslag til lov om endringer i merverdiavgiftsloven mv. skal lyde:

«III

Loven gjelder fra og med 1. juli 2010.

Ved ikrafttredelse av endringene i merverdiavgiftsloven § 3-7 første ledd, § 3-8 første ledd og § 3-13 første ledd under del I skal det ikke kreves betaling eller etterfakturering av utgående merverdiavgift

for billetter, sesongkort, årskort, medlemskontingenter o.l. som gjelder fra og med 1. juli til og med 31. desember 2010 og som er solgt før 1. juli 2010.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at disse medlemmer går imot regjeringens forslag, og viser til disse medlemmers forslag om at regjeringen fremmer en ny sak om å innlemme frivillige lag og organisasjoner i merverdiavgiftssystemet slik at disse får en merverdiavgiftssats på null, dvs. et såkalt fritak for merverdiavgift.

Disse medlemmer viser til merknad under innstillingens kapittel 2.2.

2.6 Avslutning

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Venstre, oppfatter at forslagene i proposisjonen samlet sett vil gi et mindre komplisert regelverk, og merker seg at de økonomiske konsekvensene innebærer økte kostnader over statsbudsjettet på anslagsvis 335 mill. kroner i 2010, basert på 80 mill. i økte inntekter fra utgående merverdiavgift, og 415 mill. i økte kostnader fra inngående merverdiavgift. Flertallet merker seg videre at den økonomiske virkningen vil gi en gevinst på anslagsvis 235 mill. kroner for museene i 2010, 10 mill. kroner for fornøylesparker og opplevelsessentre, og 90 mill. kroner for idrettsarrangementer med høye billettinntekter. For den enkelte aktør vil utslagene være ulike.

Flertallet ser at lovendringene ikke kan løse all avgrensingsproblematikk. Flertallet anser likevel at en viss avgrensingsproblematikk er en naturlig konsekvens av at momssystemet etter politiske ønsker har flere satser, og at ikke alle omfattes av momsplikten.

Flertallet viser til at det følger av merverdiavgiftsloven at det ikke skal betales uttaksmerverdiavgift når tjenester ytes vederlagsfritt på veldedig grunnlag, og at dette følgelig er gjeldende også på kultur- og idrettsområdet.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre, har for øvrig ingen merknader og gir sin tilslutning til forslagene i proposisjonen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at disse medlemmer går imot regjeringens forslag, og viser til disse medlemmers forslag om at regjeringen fremmer en ny sak om å innlemme frivillige lag og organisasjoner i merverdiavgiftssystemet slik at disse får en merverdiavgiftssats på null, dvs. et såkalt fritak for merverdiavgift.

Disse medlemmer viser til merknad under innstillingens kapittel 2.2.

Komiteens medlemmer fra Høyre slutter seg til regjeringens lovforslag med unntak av forslag til endringer i merverdiavgiftsloven § 3-7 første ledd første punktum, der disse medlemmer foreslår omvisningstjenester inkludert under innstillingens kapittel 2.3.

Komiteens medlem fra Venstre går imot regjeringens forslag til endringer i merverdiavgiftsloven § 2-1 nytt annet ledd, § 5-11, § 6-29 annet ledd ny bokstav f, § 14-3 tredje ledd og § 15-1 sjette ledd.

3. Familie- og kulturkomiteens merknader

Utkast til innstilling har vært forelagt familie- og kulturkomiteen, som i brev av 7. juni 2010 viser til de respektive partiers merknader i finanskomiteen.

4. Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre:

Forslag 1

Stortinget forutsetter at krav om dokumentasjon av dugnadsinnsats på verdier og tjenester som tilfaller idrettslag, tas ut av ordningen, og at det dermed blir sentralorganisasjonen som skal dokumentere omfanget av den frivillige innsatsen på vegne av den samlede medlemsmassen.

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen legge frem en ny sak om å innlemme idretts- og kulturvirksomheter, samt øvrige frivillige lag og organisasjoner, i merverdiavgiftssystemet, slik at disse får en sats på null for utgående fakturering og fullt fradrag (normalt 25 pst.) for inngående fakturaer.

Forslag fra Høyre:

Forslag 3

Lov 19. juni 2009 nr. 58 om merverdiavgift (merverdiavgiftsloven) § 3-7 første ledd første punktum skal lyde:

(1) Omsetning og formidling av tjenester i form av adgang til teater-, opera- og ballettforestillinger, konserter, sirkus, omreisende tivolier, omvisningstjenester, dansetilstelninger med levende musikk

samt datatreff og lignende arrangementer som er rettet mot barn og ungdom, er unntatt fra loven.

Forslag fra Venstre:

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen legge fram en ny sak om å innlemme idretts- og kulturvirksomheter, samt øvrige frivillige lag og organisasjoner, i merverdiavgiftssystemet. Det nye forslaget må utformes slik at all idrett blir unntatt moms på billettsalg, kjøp, utleie og salg av spillere, og at det for museer, gallerier, fornøylesparker og opplevelsessentra må være mulig å ha gratis inngang, men allikevel komme inn i det nye merverdiavgiftssystemet.

5. Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak til lov

om endringer i merverdiavgiftsloven mv.

I

I lov 19. juni 2009 nr. 58 om merverdiavgift gjøres følgende endringer:

§ 2-1 nytt annet ledd skal lyde:

(2) Ved omsetning av tjenester som gir noen rett til å overvære idrettsarrangementer, er beløpsgrensen for registrering 3 millioner kroner. For de to øverste divisjonene i fotball for menn og den øverste divisjonen i ishockey for menn gjelder første ledd.

Nåværende annet til sjetten ledd blir tredje til syvende ledd.

§ 3-7 første ledd første punktum skal lyde:

(1) Omsetning og formidling av tjenester i form av adgang til teater-, opera- og ballettforestillinger, konserter, sirkus, omreisende tivoler, dansetilstillinger med levende musikk samt datatreff og lignende arrangementer som er rettet mot barn og ungdom er unntatt fra loven.

§ 3-8 skal lyde:

§ 3-8 Idrett mv.

(1) Omsetning av tjenester i form av adgang til enkeltstående idrettsarrangement er unntatt fra loven. Med enkeltstående idrettsarrangement menes idrettsarrangement som av den enkelte arrangør ikke blir arrangert mer enn én gang per år, og ikke i to eller flere år på rad. Det er et vilkår at avgiftssubjektet

ikke er registreringspliktig for tjenester som gir noen rett til å overvære idrettsarrangementer.

(2) Omsetning av tjenester i form av rett til å utøve idrettsaktiviteter er unntatt fra loven. Unntaket omfatter ikke omsetning og utleie av retten til å benytte idrettutøvere fra andre enn idrettslag mv. hvis idrettstilbud hovedsakelig er basert på ulønnet innsats.

§ 3-11 annet ledd ny bokstav l skal lyde:

l) utleie av lokaler som nevnt i § 5-11 annet ledd

§ 3-13 første ledd nytt tredje punktum skal lyde:

Unntaket omfatter ikke tjenester som gir noen rett til å overvære idrettsarrangementer.

§ 5-1 annet ledd skal lyde:

(2) Loven §§ 5-2 til 5-11 gjelder i den utstrekning det følger av Stortingets vedtak om merverdiavgift at det skal beregnes merverdiavgift med redusert sats.

Nye §§ 5-9 til 5-11 skal lyde:

§ 5-9 Museer mv.

Det skal beregnes merverdiavgift med redusert sats ved omsetning, uttak og formidling av tjenester i form av adgang til utstillinger i museer og gallerier.

§ 5-10 Fornøylesparker mv.

Det skal beregnes merverdiavgift med redusert sats ved omsetning, uttak og formidling av tjenester i form av adgang til fornøylesparker og opplevelsessentre.

§ 5-11 Idrettsarrangementer mv.

(1) Det skal beregnes merverdiavgift med redusert sats ved omsetning, uttak og formidling av tjenester som gir noen rett til å overvære idrettsarrangementer.

(2) Det skal beregnes merverdiavgift med redusert sats ved utleie av lokaler i idrettsanlegg til konferanser og møter mv. fra avgiftssubjekter som er registreringspliktige etter § 2-1 annet ledd. Det samme gjelder ved formidling av slike utleietjenester.

§ 6-29 annet ledd nye bokstaver d, e og f skal lyde:

d) adgang til utstillinger i museer og gallerier

e) adgang til fornøylesparker og opplevelsessentre

f) rett til å overvære idrettsarrangementer

§ 8-3 første ledd bokstav c skal lyde:

c) kunst og antikviteter, med mindre kjøperen omsetter varer av samme slag i sin virksomhet eller varene er til bruk i virksomhet som nevnt i § 5-9.

§ 11-3 annet ledd skal lyde:

(2) Ved kjøp av elektroniske kommunikasjons-tjenester omfattet av § 3-30 fjerde og femte ledd, skal tilbyder som nevnt i § 2-1 *tredje* ledd beregne og be-tale merverdiavgift.

§ 14-3 tredje ledd skal lyde:

(3) Dersom merverdiavgiftspliktig omsetning og uttak er falt under den til enhver tid gjeldende beløps-grensen i § 2-1 *første til tredje* ledd uten at virksom-heten er slettet i medhold av denne paragrafen, skal avgiftssubjektet forbli registrert i minst to hele kalen-derår. *Det samme gjelder dersom avgiftssubjektet rykker ned til en divisjon lavere enn angitt i § 2-1 an-net ledd annet punktum og omsetningen av tjenester som gir noen rett til å overvære idrettsarrangementer utgjør mindre enn 3 millioner kroner.*

§ 15-1 sjetten ledd skal lyde:

(6) Avgiftssubjektet skal levere omsetningsopp-gave selv om merverdiavgiftspliktig omsetning og uttak er falt under beløpsgrensen i § 2-1 *første til tredje* ledd .

II

I lov 17. juni 2005 nr. 67 om betaling av skatte-og avgiftskrav skal § 16-30 lyde:

§ 16-30. Ansvar for merverdiavgift ved unnlatt registrering

Departementet kan i forskrift bestemme at den som har mottatt varen eller tjenesten, er ansvarlig for merverdiavgift av varer og tjenester fra utenlandsk næringsdrivende som ikke er registrert ved represen-tant etter reglene i merverdiavgiftsloven § 2-1 *sjetten* ledd.

III

Loven gjelder fra og med 1. juli 2010.

Ved ikrafttredelse av endringene i merverdiav-giftsloven § 3-7 første ledd, § 3-8 første ledd og § 3-13 første ledd under del I skal det ikke kreves beta-ling eller etterfakturering av utgående merverdiavgift for billetter, sesongkort, årskort, medlemskontingen-ter o.l. som gjelder fra og med 1. juli til og med 31. desember 2010 og som er solgt før 1. juli 2010.

Oslo, i finanskomiteen, den 9. juni 2010

Torgeir Micaelsen
leder

Dag Ole Teigen
ordfører

